

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

17 januari 2008

GEDACHTEWISSELING

**over het ontwerp van Vlaams Interinstitutioneel Akkoord over de gemeenschappelijke
aanpak en de toepassing van de reguleringsimpactanalyse (RIA)**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken,
Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
uitgebracht door de heer Jan Verfaillie**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Kurt De Loor.

Vaste leden:

de dames Hilde De Lobel, Katleen Martens, An Michiels, de heren Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Sonja Claes, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;

de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Laurence Libert, de heer Francis Vermeiren;

de heer Kurt De Loor, mevrouw Else De Wachter, de heer Jacky Maes.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Marie-Rose Morel, de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, mevrouw Gerda Van Steenberge;

de dames Cathy Berx, Vera Jans, Joke Schauvliege, de heer Luc Van den Brande;

mevrouw Vera Van der Borgh, de heren Bob Verstraete, Paul Wille;

de heren Dirk De Cock, Marcel Logist, Dany Vandenbossche.

Toegevoegde leden:

de heer Kris Van Dijck;

de heer Jef Tavernier;

de heer Christian Van Eyken.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie hield op 8 januari 2008 een gedachtewisseling over het ontwerp van Vlaams Interinstitutioneel Akkoord (IIA) over de gemeenschappelijke aanpak en de toepassing van de reguleringsimpactanalyse (RIA).

Het betreft hier een ontwerp van Interinstitutioneel Akkoord tussen het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de strategische adviesraden. De ontwerptekst werd aan het Vlaams Parlement voorgelegd op initiatief van de heer Geert Bourgeois in zijn hoedanigheid van Vlaams minister bevoegd voor Wetmatiging en Reguleringsmanagement.

De ontwerptekst werd door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement vervolgens voor advies verwezen naar de commissie bevoegd voor decreetsevaluatie. Deze gedachtewisseling werd gehouden met het oog op het uitbrengen van dat advies. Van belang met het oog op die adviesverlening was bovendien een nota van de Juridische Dienst van het Vlaams Parlement over het Vlaams Interinstitutioneel Akkoord.

Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door:

- professor Patricia Popelier, voorzitter van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving (ICW);
- de heer Peter Van Humbeeck, voorzitter van de werkgroep reguleringsmanagement bij de SERV.

1. Toelichting door professor Patricia Popelier, voorzitter van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving

Professor Patricia Popelier, voorzitter van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving: Het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving bekommert zich om de kwaliteit van de wetgeving. Het parlement is daarin een belangrijke gesprekspartner.

Peter Van Humbeeck en ik hebben samen opmerkingen geformuleerd bij het voorliggende ontwerp van Interinstitutioneel Akkoord. De heer Van Humbeeck leidt de werkgroep reguleringsmanagement bij de SERV, hij is wetenschappelijk medewerker aan de Universiteit Antwerpen (UA) en bestuurslid van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving. Ik ben hoogleraar aan de UA waar ik onder meer wetgevingsleer doceer en ik ben voorzitter van het Inter-

universitair Centrum voor Wetgeving.

De voorbereidingen voor het Interinstitutioneel Akkoord zijn al een tijd aan de gang. Eind juli 2007 vroeg minister Bourgeois aan de strategische adviesraden om een voorstel van akkoord te bespreken. De minister hoopte daarmee het draagvlak voor de Vlaamse reguleringsimpactanalyse (RIA) te verhogen en bij te dragen tot een betere regelgeving. Hij heeft de adviesraden gevraagd of ze zich achter een aantal inhoudelijke krachtlijnen konden scharen. Er zijn geen besprekingen geweest met de adviesraden zelf maar wel met de secretariaten. Naast een aantal inhoudelijke aspecten was toen de voornaamste kwestie het standpunt van de Vlaamse Regering en van het Vlaams Parlement.

Wat het nut en de doelstelling van een Interinstitutioneel Akkoord betreft, is de eerste vraag natuurlijk waarom een RIA nodig is, de tweede vraag waarom een akkoord nodig is.

De RIA wordt internationaal beschouwd als een instrument voor de verbetering van wetgevingskwaliteit. Het is zeer ruim verspreid onder de OESO-lidstaten, het wordt door die organisatie ook als instrument naar voren geschoven. Vlaanderen heeft daarbij aansluiting gevonden door de invoering van de RIA vanaf 1 januari 2005.

Uit analyses van de dienst Wetmatiging en de SERV blijkt dat de inhoudelijke kwaliteit van de RIA vaak nog te wensen over laat. De RIA heeft in Vlaanderen nog niet het niveau en de impact bereikt die ervan mag worden verwacht. Een aantal tekortkomingen komt vaak terug: de relevante alternatieven worden niet besproken; er wordt onvoldoende ingegaan op de effecten; er wordt geen correcte indeling gemaakt van kosten en baten; er zijn te weinig cijfergegevens enzovoort. De RIA heeft vaak ook weinig impact op de besluitvorming. Ook in andere landen is er vaak kritiek op de wijze waarop RIA's worden uitgevoerd. Dat heeft tot dusver in geen enkel land geleid tot een afschaffing ervan. De OESO stelt integendeel vast dat lidstaten zwaar blijven investeren in RIA's en dat ze daar geleidelijk aan de vruchten van plukken. Zelfs landen met een vrij goed functionerend RIA-systeem evalueren geregeld en sturen bij.

In de nota van de diensten van het Vlaams Parlement staat dat het niet duidelijk is welk probleem men tracht op te lossen met een Interinstitutioneel Akkoord. Wij zien daar wel goede redenen voor. Twee redenen vinden we terug in de aanbevelingen die de SERV eind 2006 heeft uitgebracht voor de versterking van de Vlaamse RIA. Om RIA's zinvol te maken, moet het politieke 'commitment' versterkt worden. Ten tweede moet ook de aandacht voor de RIA in het Vlaams Parlement versterkt worden, zowel bij

de bespreking van de individuele dossiers, als door periodieke evaluaties en gedachtewisselingen. De achterliggende idee is dat het RIA-beleid niet mag overgelaten worden aan de uitvoerende macht alleen.

Een stoel met één poot is minder stabiel dan een met drie of vier poten en dus is het wenselijk dat ook andere actoren in het beleidsproces van de RIA betrokken worden en ook een bepaalde verantwoordelijkheid nemen. Het gaat dan over het Vlaams Parlement, de adviesraden en overlegorganen en ook wel over de wetenschappelijke wereld. Daarom is een IIA wel degelijk een goed idee. Bovendien kunnen alle instanties zo bevestigen dat de RIA een centraal instrument is voor het bereiken van de doelstellingen van Lissabon, voor 'good governance' en voor duurzame ontwikkeling.

Europa maakt vaak gebruik van Interinstitutionele Akkoorden. Het zijn akkoorden tussen instellingen die niet juridisch bindend zijn. Ze hebben enkel een morele waarde. Dat is ook de bedoeling van het Vlaamse akkoord. Het gaat om een politiek engagement, geen tekst met juridisch bindende consequenties. Dat politieke aspect kan natuurlijk nog altijd sterker benadrukt of opgenomen worden in het akkoord zelf.

Het voorwerp van het akkoord is de RIA. De RIA staat centraal in het geheel van het wetgevingskwaliteitsbeleid. We zijn het eens met de opmerking van de Juridische Dienst van het parlement dat een IIA dat enkel over effectbeoordeling gaat, in het ijl zweeft. De focus op de RIA zou moeten worden verruimd tot een integraal wetgevingskwaliteitsbeleid. Dat staat volgens ons het huidige akkoord niet in de weg. Het was een doelbewuste keuze om beter samen te werken bij het toepassen van een heel concreet instrument voor wetgevingskwaliteit. Dat betekent niet dat het verkeerd is om het akkoord uit te breiden met andere aspecten van reguleringsmanagement als daar voldoende draagvlak voor is. Het zou echter geen goed idee zijn om het akkoord al te lang uit te stellen. Het is in elk geval niet nodig om zoals in de nota van de Juridische Dienst staat, de discussie over decreetevaluatie af te wachten.

Het integrale wetgevingskwaliteitsbeleid omvat nog meer aspecten, maar het kan geen kwaad om alvast met dat ene aspect te beginnen. Trouwens een RIA is al omvattend: veel aspecten van een integraal wetgevingskwaliteitsbeleid kunnen daarin geïntegreerd worden. Het is wel mogelijk om expliciet in het akkoord vast te leggen dat het later nog kan worden uitgebreid. We hebben daar een tekstsuggestie voor gemaakt die terug te vinden is in onze nota.

Met het akkoord bevestigt de Vlaamse Regering bestaande verbintenissen met betrekking tot de RIA,

maar ze gaat ook een paar nieuwe engagementen aan. We hebben ze opgesomd in onze nota en jui- chen vooral toe dat de Vlaamse Regering zich enga- geert tot de actieve openbaarmaking van de RIA's. Dat is goed voor de kwaliteit van de RIA's. Het laat immers onafhankelijke evaluaties toe, maar het ver- sterkt ook de mogelijkheden van het Vlaams Parle- ment om controle uit te oefenen.

We zijn het wel eens met drie suggesties in de nota van de Juridische Dienst. Twee ervan komen ook voor in de motie van het Vlaams Parlement over de RIA. Ten behoeve van de transparantie zou de half- jaarlijkse rapportage over de kwaliteit van de RIA's best vermeld worden. Anderzijds is er nog discussie over de beoordelingscriteria die de dienst Wetsmati- ging gebruikt en de wijze waarop de scores bij de evaluatie van de RIA's worden toegekend. Het ak- koord zou misschien best een dialoog over de beoor- delingscriteria bij de evaluaties vastleggen. De me- morie van toelichting zou moeten aangeven op wel- ke wijze de regering rekening gehouden heeft met de RIA en waarom voor een bepaalde optie werd geko- zen.

Ten derde is er de impactanalyse voor Europese regelgeving. Die ontbreekt nog in het huidige ont- werpakkoord. Het is erg belangrijk om tijdig in te schatten welke gevolgen een nieuwe richtlijn of ver- ordening kan hebben voor de Vlaamse situatie en voor de Vlaamse regelgeving. Zo kan Vlaanderen tijdig proberen de ontwerp-tekst van Europese regel- geving bij te sturen. Bovendien helpt het ook om een tijdige omzetting van de uiteindelijke richtlijn te realiseren.

Ten slotte verwijst het akkoord naar de EU- minimumnormen voor de raadpleging. Dat is vreemd want in de Vlaamse RIA-handleiding staan er ook consultatiecriteria. Die worden niet vermeld in het akkoord. Er zijn trouwens ook in andere landen con- sultatiecodes die soms beter aangepast zijn dan de Europese. We denken dat de Vlaamse Regering best zelf een meer omvattende consultatiecode uitwerkt die past in een ruimer consultatiebeleid. We hebben daarover al eens onderzoek uitgevoerd in opdracht van het Nederlandse ministerie van Justitie, we zijn altijd bereid om daar meer informatie over te ver- schaffen.

Het akkoord bevat ook een aantal verbintenissen voor het Vlaams Parlement. Een opsomming daar- van is terug te vinden in onze schriftelijke nota. Cen- traal daarbij is de idee dat het parlement zelf RIA's zou opstellen over voorstellen van decreet en ook over inhoudelijke amendementen op ontwerpen van decreet.

Wij denken echter dat de focus moet liggen op de

controlefunctie van het parlement, dus op de RIA's die al uitgevoerd zijn door de regering. Minder dan 5 percent van de decreten en besluiten is immers afkomstig van een parlementair initiatief.

De kernvragen bij een parlementaire RIA zijn waarom, wanneer en door wie. In elk RIA-systeem is de selectiviteit een basisidee. De inspanningen moeten evenredig zijn met het nut, dus moet er niet bij elk voorstel of amendement een RIA zijn. Er zijn heel veel voorstellen van decreet, waarvan vele nooit een decreet worden of zelfs niet het doel hebben om het te worden. Waarom daar een RIA op uitvoeren? Anderzijds worden bepaalde voorstellen van decreet wel degelijk decreet. Dat leidt tot de volgende probleemstellingen. Enerzijds valt het te begrijpen dat er een RIA wordt uitgevoerd. Decreten dienen immers aan dezelfde kwaliteitseisen te voldoen, ongeacht de initiatiefnemer. Bovendien kan een vrijstelling van RIA-verplichting ertoe leiden dat de regering via een vermomd voorstel van decreet haar eigen RIA-verplichting omzeilt. Anderzijds kan de toepassing van een RIA op elk voorstel van decreet een overdreven belasting zijn.

Het is ook mogelijk om verder te kijken dan de huidige praktijk. Een verplichting kan natuurlijk ook een positief effect hebben, met name minder voorstellen maar beter doordachte die daadwerkelijk decreet worden, en een vermindering van het oneigenlijke gebruik van initiatiefrecht van parlementsleden. In Nederland moeten parlementsleden hun voorstellen voorbereiden en bijvoorbeeld ook advies inwinnen bij de Raad van State. Daar worden jaarlijks slechts een twintigtal voorstellen ingediend, de meeste daarvan worden wet. In Nederland worden dan wel veel meer voorstellen van motie en van resolutie ingediend.

Terecht wordt in de nota van de Juridische Dienst opgemerkt dat amendementen steeds te laat zouden komen als een RIA nodig zou zijn. Anderzijds kunnen amendementen soms een zorgvuldig voorbereide tekst verstoren omdat ze onvoldoende onderbouwd zijn. Ook de indieners van amendementen moeten inzicht hebben in de strekking en de mogelijke effecten van een voorstel. Toch is het niet nodig om telkens een RIA te maken. Als de basistekst zelf vergezeld is van een RIA, kan worden verwacht dat een amendement daarop voortbouwt. In een ander geval moet een significante minderheid een RIA kunnen eisen, voor er over het amendement gestemd wordt.

De vraag wanneer een RIA moet worden opgesteld, rijst vooral bij de voorstellen van decreet. De nota van de Juridische Dienst ziet dan twee mogelijkheden: ofwel voor de indiening van een voorstel van decreet ofwel in de loop van een procedure. Wat het indienen op voorhand betreft, ziet de Juridische

Dienst een probleem omdat de verplichting niet kan worden geformaliseerd of opgelegd en kan afwijken van de regeling die geldt voor andere kwaliteitsgaranties. Ik denk dat het kan worden geformaliseerd bijvoorbeeld door er een ontvankelijkheidsvoorwaarde van te maken. Overeenkomstig artikel 61 van het reglement zou de voorzitter dan een voorstel onontvankelijk kunnen verklaren als een RIA ontbreekt. De plenaire vergadering kan dan eventueel beslissen om het voorstel toch te behandelen ondanks het ontbreken van een RIA.

Dat een RIA afwijkt van de procedure voor andere kwaliteitsgaranties zoals de adviesverplichting van de Raad van State is niet echt een probleem omdat het eigen is aan een RIA dat ze de gehele totstandkoming, eigenlijk vanaf de concipiëring begeleidt. Dat vergt een zekere selectiviteit zodat niet elk voorstel van decreet aan een RIA onderworpen moet worden. Er moeten criteria komen om het ene voorstel wel en het andere niet te behandelen.

Een tweede mogelijkheid is in de loop van de procedure. Dat voorkomt dat er bij elk voorstel een RIA wordt gemaakt. Volgens de nota (van de Juridische Dienst) moet de RIA dan gevraagd worden door een minderheid van de parlementsleden, anders zou de mogelijkheid nooit toegepast worden. Daarmee wordt de RIA vooral een oppositiemiddel. Dat heeft tot gevolg dat het niet echt een handig instrument is dat helpt voor betere wetgeving. Een andere mogelijkheid is dat het opmaken van een RIA automatisch een deel van de procedure wordt, van zodra duidelijk wordt dat het voorstel ook op weg is om een decreet te worden. Zo kan in het reglement opgenomen worden dat een voorstel, goedgekeurd door de commissie, in plenaire wordt ingediend samen met een RIA.

Ten slotte is er de vraag wie de RIA opstelt. In de nota wordt erop gewezen dat de diensten van het Vlaams Parlement niet over de nodige expertise beschikken om een RIA uit te voeren. Die moet dan extern besteld worden. Dat kost natuurlijk geld. Ook dan is het nodig dat een personeelslid van het parlement de juiste expertise opbouwt, onder meer om goede bestekken op te stellen en toe te zien op de kwaliteit van de externe RIA's. In Nederland kunnen parlementsleden voor het opstellen van decreten bijstand krijgen van wetgevingsambtenaren bij de administratie van de minister. Misschien is dat ook een denkspoor voor Vlaanderen.

De derde partner zijn de strategische adviesraden en de SERV in het bijzonder. De SERV is immers meer dan een strategische adviesraad. Het is ook een overlegorgaan. Dat houdt in dat de SERV deels andere bevoegdheden heeft dan de strategische adviesraden. Zo worden er in de SERV akkoorden afgesloten tussen werkgevers en werknemers, al dan niet samen

met de regering, en wordt in de SERV het tripartite-overleg met de Vlaamse Regering in VESOC (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) voorbereid. Daarom wordt de SERV altijd apart vermeld in het akkoord.

De verbintenissen van de SERV en de adviesraden zijn beperkter dan die van de regering en het parlement. Dat is logisch want ze hebben geen regelgevende bevoegdheden. In de nota van de Juridische Dienst wordt voorgesteld dat de strategische adviesraden mee RIA's zouden opstellen. Wij volgen die suggestie niet. Dat idee stond in eerdere tekstvoorstellen van het akkoord: de strategische adviesraden zouden hun amendementen dan onderbouwen door zelf opgemaakte RIA's. Dat is op vraag van de adviesraden geschrapt omdat er toch wel wezenlijke verschillen zijn met amendementen van het Vlaams Parlement.

Amendementen die worden goedgekeurd door het parlement, worden wet. Amendementen van de strategische adviesraden hebben het statuut van een niet-bindend advies. Amendementen van het parlement hebben de vorm van concrete wetsartikelen, dat is niet noodzakelijk het geval bij de adviezen van de strategische adviesorganen. Het parlement is bovendien meester van zijn eigen planning. Strategische adviesraden zijn gebonden aan adviestermijnen. De adviestermijn uit het decreet op de strategische adviesraden (SAR-decreet) is een maand, in de praktijk is het dikwijls nog korter. Dat maakt het onmogelijk om ook nog RIA's op te stellen. De termijn is nu al krap om goede adviezen op te stellen. Wel kunnen adviesraden een belangrijke rol spelen bij het aanreiken van informatie. Daarnaast moet nog worden nagegaan of de adviesraden wel alle 'stakeholders' dekken en of er bijkomende consultaties nodig zijn.

De Juridische Dienst merkt op dat een adviesorgaan in een voorafgaande fase informatie aanreikt en opmerkingen geeft. Dat belet echter niet dat het ook nog een advies geeft over de eindtekst.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Mevrouw Joke Schauvliege: De spreker volgt in grote lijnen de opmerkingen van de Juridische Dienst van dit parlement. Het betreft drie belangrijke opmerkingen. De eerste gaat over de halfjaarlijkse rapportage. Er wordt gevraagd om die niet te beperken tot een openbaarmaking maar er ook voor te zorgen dat het parlement er met kennis van zaken kan over discuten. Minister Bourgeois is van plan om het alleen te houden bij een openbaarmaking en geen halfjaarlijks verslag of bespreking in het parlement te organiseren. De sprekers maken duidelijk

dat het belangrijk is om ook de politieke discussie te houden. Ook aangaande de criteria en de Europese regels zijn er belangrijke opmerkingen.

Is het praktisch mogelijk dat één personeelslid alle kennis over RIA's van alle beleidsdomeinen beheerst?

De commissie bevoegd voor decreetsevaluatie is relatief nieuw in dit parlement. Wat kan de concrete rol van de commissie zijn? Het was de bedoeling om actiever aan de kwaliteit te werken. Ik heb het gevoel dat we daar niet echt in geslaagd zijn. Hebben de sprekers concrete suggesties? Er is ook een verband met het benchmarkproject waaruit eventueel een aantal suggesties kunnen komen hoe het parlement meer rond kwaliteit kan werken. Daarover is ons weinig bekend, misschien zijn concrete afspraken ook op dat vlak nodig.

Is de ontvankelijkheidsvereiste van een advies vooraf niet in strijd met het parlementaire initiatiefrecht? Er is immers een verschil tussen een vraag om uitleg, waarover de voorzitter beslist of die al dan niet kan worden ingediend, en een voorstel van decreet. Een extra ontvankelijkheidsvereiste kan in strijd zijn met het parlementaire initiatiefrecht.

De heer Marnic De Meulemeester: In punt twee van het IIA wordt gewag gemaakt van de algemene beginselen van een goede regelgeving die onder meer uit de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof zouden zijn gedistilleerd. Kunnen de sprekers daar concrete voorbeelden van geven?

In punt zeven is er sprake van relevante alternatieven. Wat bedoelt men daar precies mee?

Het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering zijn twee onderscheiden overheden. Dat neemt niet weg dat beide over een eenvormige RIA-procedure zouden moeten kunnen beschikken.

In punt 14 roept de laatste volzin de bedenking op als zouden de prerogatieven van de SERV en de strategische adviesraden belangrijker zijn dan de EU-minimumnormen. Hoe kan die gedachte verzoend worden met het primaat van het recht en de politiek?

In punt 18 wordt gesteld dat de SERV de RIA-methodiek waar toepasselijk hanteert. Wanneer is ze dan niet van toepassing?

De heer Peter Van Humbeeck, voorzitter van de werkgroep reguleringsmanagement bij de SERV: We zijn inderdaad voorstander van een halfjaarlijkse rapportage over de kwaliteit van de RIA's. Dat is nodig omdat inzicht in de individuele RIA's onvol-

doende is om de belangrijkste problemen te detecteren. Als dat werk al elders gebeurt – de dienst Wetsmatiging doet dat en ook de SERV zal normaal gezien om de twee jaar de belangrijkste problemen met de RIA's rapporteren – is dat een goed vertrekpunt voor een gedachtewisseling, onder andere in deze commissie, over een eventuele bijsturing van het beleid. De actieve openbaarmaking van de RIA's is heel belangrijk. Daarnaast zijn geregelde evaluaties en transparantie over de resultaten ervan noodzakelijk.

Het parlement, maar niet noodzakelijk slechts één persoon, moet beschikken over expertise aangaande RIA's. Meerdere personen kunnen zich bekwamen in deelaspecten van reguleringsimpactanalyse. Dat hoeven niet enkel personeelsleden van het parlement te zijn, maar bijvoorbeeld ook parlementsleden zelf of parlementaire medewerkers. Zij zouden moeten weten hoe een goede RIA eruit ziet, wat het belang ervan is, hoe ze te lezen en hoe de belangrijkste mankementen terug te vinden. Die kennis situeert zich op een ander niveau dan die nodig voor het opstellen van bestekken. Daarom zeggen we ook dat de controlefunctie van het parlement op de RIA's van de Vlaamse Regering, die verantwoordelijk is voor meer dan 95 percent van de wetgeving, belangrijker is dan de RIA's gemaakt door of in opdracht van het parlement zelf.

Deels omvat het IIA die ideeën al. Zo engageert de Vlaamse Regering zich om de opleidingen over RIA's ook open te stellen voor parlementaire medewerkers.

De huidige RIA's kennen twee grote problemen op vlak van opties of alternatieven. Een eerste probleem is dat het in een aantal gevallen geen inhoudelijke alternatieven maar vormelijke alternatieven zijn, bijvoorbeeld de keuze tussen een afzonderlijk besluit of een aanbouwbesluit bij een bestaand besluit. Dergelijke vormelijke alternatieven zijn niet de essentie. Een RIA is een effectenbeoordeling en moet inhoudelijke alternatieven beoordelen. Ze beoordeelt niet welke juridische weg gevolgd wordt.

Een tweede probleem bij de huidige alternatieven is dat de RIA veelal drie opties beschrijft. Vooreerst is er de nuloptie, de 'baseline' of het referentiescenario. Ten tweede is er de optie die de regering al lang van plan was en die dus ook gekozen wordt. Ten derde is er de belachelijke optie die niemand ooit gevraagd heeft of die niemand wil. In de RIA wordt dan bewezen dat de optie die de regering gepland had, beter is dan de belachelijke optie. Dat is wat er bedoeld wordt met het woord 'relevant'. Het moet gaan om inhoudelijke en reële alternatieven.

Wat de EU-minimumnormen en de prerogatieven

van de adviesraden betreft, heeft de vraagsteller een punt. Het akkoord is een engagementsverklaring. Het SAR-decreet bepaalt wanneer de regering verplicht is een advies te vragen. Het akkoord verandert dat decreet niet. Er moet nagegaan worden in hoeverre de EU-normen gedragen worden. Zo leggen ze onder meer een termijn van acht weken vast voor schriftelijke raadplegingen over ontwerp teksten. In het SAR-decreet is de standaardadviestermijn een maand. Daarom suggereren we om niet te verwijzen naar de EU-minimumnormen maar wel naar de Vlaamse RIA-handleiding. Meer algemeen zou het goed zijn als er ook op Vlaams niveau werk gemaakt wordt van een echt consultatiebeleid met een eigen consultatiecode. Dat zou verhinderen dat er moet worden verwezen naar codes van andere instanties of andere overheden.

Ik schat de verdienste van deze commissie niet zo beperkt in. Het feit dat er gedachtewisselingen als deze kunnen plaatsvinden, is belangrijk. Op dat punt wordt er goed werk verricht. Anderzijds kan het voorstel van Interinstitutioneel Akkoord ook een hefboom zijn om het parlement, de strategische adviesraden en de regering te stimuleren om na te denken over de werkwijze. In elk geval kan de commissie bevoegd voor decreetsevaluatie zeker op vlak van evaluatie ex post een soort coördinerende rol spelen. Een voorbeeld: in regelgeving worden meer en meer evaluatiebepalingen opgenomen. De commissie kan het overzicht houden van die evaluatiebepalingen en nagaan of er gevolg aan gegeven wordt. Ook suggesties aan andere commissies behoren tot de mogelijkheden. Zo kan bijvoorbeeld de efficiëntie van de levering van gratis elektriciteit niet alleen met hoorzittingen maar ook met studies zoals een ex-postevaluatie geëvalueerd worden.

Mevrouw Patricia Popelier: Een RIA zou een formele ontvankelijkheidsvoorwaarde kunnen zijn, vergelijkbaar met een toelichting. Een RIA zou de doelstelling en de impact van een voorstel expliciteren. Dat zijn aspecten die horen bij een voorstel, dus zie ik niet echt een probleem met het parlementair initiatiefrecht. Bovendien kan het Vlaams Parlement nog altijd beslissen om ook voorstellen zonder RIA's te behandelen.

De term 'beginselen van behoorlijke regelgeving' komt vaker en vaker voor, zelfs in de rechtspraak. Concreet zijn er heel wat voorbeelden in arresten terug te vinden. In 90 percent van alle arresten toetst het Grondwettelijk Hof aan het gelijkheidsbeginsel. Dat betekent uiteindelijk een evaluatie van de rechtvaardiging en de evenredigheid, de proportionaliteit. Het Grondwettelijk Hof kijkt meer en meer na of de rechtvaardiging van de regering terug te vinden is in de voorbereiding, onder meer de parlementaire besprekingen. Heeft de regering zich gebaseerd op

statistieken? Klopt de informatie? Een RIA dwingt de wetgever tot een goede voorbereiding. Een RIA maakt ook dat de wetgever extra gewapend is om het decreet bij het Grondwettelijk Hof te verdedigen.

De voorzitter: Het behoort tot de opdracht van de commissie om het Uitgebreid Bureau te adviseren over het ontwerp. Ik stel voor om bij brief een positief advies met een aantal opmerkingen uit te brengen. De commissiesecretaris kan een bijlage bij de brief opstellen met de opmerkingen op en voorstellen tot tekstaanpassingen van het ontwerp.

Mevrouw Joke Schauvliege: Een paar opmerkingen zijn essentieel, onder meer de halfjaarlijkse rapportage aan het parlement. Als dat niet aangepast wordt, heb ik moeite met een positief advies.

De heer Jacky Maes: Ik stel voor dat de commissiesecretaris het ontwerpadvies aan de fracties overmaakt om het vervolgens te kunnen bespreken in de commissie.

De verslaggever,

Jan VERFAILLIE

De voorzitter,

Kurt DE LOOR
